

Door recente ongelukken in en buiten de bouw, sommige met dodelijke afloop, durfde ik deze blog niet als 'Voorkomen is beter dan genezen' te betitelen. Dit in navolging op mijn vorige blog '[Genezen is beter dan voorkomen?](#)'. De ongelukken raken mij en ik besef dat mijn column moet gaan over normen en waarden.

Veel ingenieurs zullen een gat in de lucht springen als het over normen en waarden gaat, althans dat vermoed ik. Zij zijn nu eenmaal opgevoed met normen en waarden (en getallen). 'Meten is weten' klinkt hen als muziek in de horen. Ingenieurs willen een grootheid (bijv. massa, snelheid, dichtheid, temperatuur, kracht) uitdrukken in een *waarde* met een eenheid (resp. kg, m/s, m/kg, °C, kN) en toetsen of die waarde voldoet aan een daartoe geldende *norm*. Ingenieurs bijten zich vast in een vraag als 'is de constructie veilig genoeg?'. Met Eurocodes en andere normen berekenen ze het bouwwerk door en kijken ze of het voldoet aan de norm. Wie is er hierin nou beter dan ingenieurs?

Voor de niet-technici onder ons: een norm in dit verband is een samenvatting waarin beschreven staat welke afspraken er zijn, of aan welke specificaties of criteria een product, dienst of methode moet voldoen. Het is iets anders dan een wet. Wat er in de wet staat moet. Een norm is meer een beschrijving van wat de wet van je verwacht en hoe je hieraan kunt voldoen. Volg je de normen goed op, dan houd je je aan de wet. Zo staat er bijvoorbeeld in de wet dat een heftruck goed zichtbaar moet zijn, onder andere door voldoende verlichting. In een norm (bijv. een NEN-norm) wordt omschreven waaraan die verlichting moet voldoen, hoeveel lampen erop moeten en waar. Hiermee zorgen alle leveranciers van heftrucks ervoor dat de verlichting op de heftruck voldoet aan de eisen die de wet stelt. Normen geven in principe de praktische invulling aan wat er in de wet staat geschreven. So far so good...

Helaas ga ik de ingenieurs - waar ik zelf ook toe behoor - toch misschien een beetje teleurstellen. Het ligt er namelijk aan hoe je ernaar kijkt! In de titel van mijn column ontbreekt de term getallen. Met mijn titel doel ik op een andere betekenis van normen - gedragsregels die door de leden van een gemeenschap als min of meer vanzelfsprekend worden beschouwd - en waarden -richtinggevende principes die belangrijk worden geacht voor een bepaalde cultuur. Beide definities zijn afkomstig van de Dikke van Dale. Anders gezegd: Normen zijn ongeschreven regels over hoe je je hoort te gedragen. Waarden zijn de achterliggende idealen die als waardevol worden aangeduid; dingen die je belangrijk vindt, als persoon of als groep.

bekijk ook

Constructieve veiligheid

Columns van Shahid Suddle

12 oktober 2023

[Genezen is beter dan voorkomen?](#)

- Shahid Suddle

20 april 2023

[Hammurabi anno 2023](#)

- Shahid Suddle

lees meer over
Shahid Suddle

Normen zijn richtlijnen hoe je sociaal gewenst met elkaar omgaat:

- Het zijn ongeschreven gedragsregels die we als normaal, vanzelfsprekend betitelen.
- Als je in de ochtend je collega voor het eerst op kantoor zie, is het *normaal* dat je goedemorgen zegt.
- Als iemand zijn OV-kaart uit zijn zak laat vallen in de trein, dan is het *normaal* dat je diegene hierover inlicht.

Waarden zijn de zaken die waardevol gevonden worden door iemand of een groep mensen:

- Het is vaak een enkel woord, zoals transparantie, eerlijkheid, respect, gelijkheid.
- In het voorbeeld van met goedemorgen begroeten, is de achterliggende waarde beleefdheid of respect voor de ander.

Normen en waarden veranderen in de loop der tijd. Bijvoorbeeld toen het internet ontwikkeld werd, was het idee dat alle informatie die erop werd gezet, bewaard moest worden. Het idee hierachter was dat er zo nooit iets verloren gaat. Destijds was dat een belangrijke waarde. Tegenwoordig willen internetgebruikers juist het recht om vergeten te worden, terwijl het systeem hier niet op is ingericht.

Er is één norm en één waarde die niet verandert: respectievelijk zelfreflectie bij een ramp en respect voor een ander. In het begin van mijn blog refereerde ik aan recente ongelukken met dodelijke afloop. Dit vraagt van ons allen – ook van ramptoeristen, ingenieurs en niet-technici – om stil te staan en niet in getallen te denken, maar een beroep te doen op onze normen en waarden. Laat tot je doordringen wat er gebeurd is. Wat betekent een verlies van je collega? Gelukkig is het je buurman niet of je familielid. Scenario's die je niet wil meemaken en niemand toewenst, terwijl ergens toch een risico in de lucht hangt. Voor mij is het normaal om ook stil te staan bij de slachtoffers, de familieleden, betrokkenen en organisaties die keihard werken om fantastische bouwwerken te maken en dan ineens een collega moeten missen. Voor mij is het stilstaan een belangrijke norm, en vorm van zelfreflectie en verbinding. En het respect voor de medemens als waarde spreekt voor zich...

Reacties